

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta Sermones

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo I. In die Cinerum. Demonstratur summa illorum temeritas, qui cùm sciant, se esse mortales omnis tempores momento, nihilominùs tamen peccati mortalis conscij vivunt, & eidem inhærent vel ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

1
R. P. SEGNERI
QVADRAGESIMALE.
SERMO PRIMUS
DIE MERCURII CINERUM.

*Memento homo, quia pulvis es, & in pulve-
rem reverteris.*

UNESTISSIMUM vobis nuntium fero, Auditores, & ingenue fateor, me non absque summa animi repugnancia hoc in loco dicendi munus admisisse: grave enim mihi videbatur, in ipso statim Sermonum meorum limine, & cum primum vestram mihi presentiam indulgetis, ingrato Vos tristici nuntio terrere. Si enim vel sola mente concipiam, quod vobis nuntiandum est, sentio mihi capillos horrere, clausumque in venis sanguinem veluti glacie constringi. Verum enim vero, tacere quid prodest? dissimulare quid juvat? dicam quod res est: Omnibus & singulis, quotquot hic sumus, Juvenes, Senes, Domini, Servi, Nobiles, Plebeij, omnibus tandem moriendum est. *Statutum est omnibus semel mori.* Sed quid video? nemo vestrum est, qui ad sententiam tam formidandam moveatur; nemo colorem, nemo vultum immutat; quin adverto potius, si non labra, saltem corda vobis in ri-

sum solvi, quoddam narium, usque adeo decantatam, pro novitate vanum exponam: quis enim est, dicetis, qui ignoret, omnibus esse moriendum? *quis est homo, qui vivet, & non videbit mortem?* Hoc omnia pulpita in nos detonant, hoc tumbæ & sepulchreta loquuntur, hoc muta nobis cadavera inclamant, hoc scimus omnes; scimus enim verò. Itane? morituros vos esse nōstis? adduci certè vix possum, ut hoc credam. Edicite enim, nunquid vos estis, qui hesternâ primùm die per civitatis compita festivi cursitastis? hic Amantis personam indutus, ille phrenetici, hic Parasiti schemate larvatus? nōne vos estis, qui inter symposia in ludicos saltus & choreas pedes agitastis? nōne vos estis, qui, laxatis ingenuorum morum repagulis, stulta gentilitatis licentiam imitati, Baccho & crapulæ litastis? nōne vos estis, qui theatrales inter ludos læti plausistis, & e Scenarum suggestu tantâ verborum & actionis licentiâ perorastis? respondete, nōne vos estis, qui hanc ipsam, quæ diem

*Psal. 8.
19.*

*Hebr. 9.
17.*

R. P. Segneri Quadragesimale.

A. Cinc-

SERMO PRIMUS.

Cinerum præcessit, noctem fregistis in ludicris, chorcis, tripudiis, clamoribus & stultiloquiis? dissipastis in cantibus; in sonitu fidium & citharæ? in profanis amoribus (& faxint Superi, neetiam in deliciis, quæ honestatem jugulant) consumpistis? Et vobis, inquam, perspectum esse credam, aliquando vobis esse moriendum? O cæcitatem! O amentiam! O delirium! O morum perversitatem! videbar equidem vobis admoturus stimulum efficacissimum ad excitandum in vobis penitentis animi sensum ac planctum, si tristem simul ac certam moriendi necessitatem vobis annuntiarem, & ideo huc me contuli, quasi à DEO missus Orator, per nebulas & pluvias, per ventos & paludes, per nives & glaciem eluctatus, hacque spe solâ inter devia & inhvia me solatus sum: *fieri nequit, quin unam saltem animam lucrer DEO, si mortis memoriam ingessero.* Sed heu memiserum, & elusas nimium spes meas! dum video, vos, spreto tam potenti stimulo, obsirmâsse animum in malo, nec ullâ amplius verecundiâ tangi, sed brutarum instar pecudum vivere, quæ ventri mancipatæ, omnisque disciplinæ impatientes, tunc maxime indulgent genio, perque rura ac prata luxuriantur, cum savior tempestas imminet, aut Cælum procellam minatur. Quid ergo mihi in hoc rerum articulo faciendum est? cædârne re infectâ, & aliò migrem, vosque velut conclamatos in profundo peccati deseram? Sed avertat hanc à me ig-

naviam propitium Numen! tantum enim abest, ut animo concidam, quin ex hoc ipso spem veluti certam concipiam, vos DEO lucrandi. Dicite ergo, numquid conceditis, è fragili luto vos formatos? nonne id agnoscitis, intelligitis, & sponte vestrà confitemini: nec ad id opus est, ad tædium usque & lassitudinem ingeminare vobis: *memento homo, memento, quia pulvis es.* Hoc autem ipsum est, quod evincere statuebam: mearum nunc partium erit, ostendere, quàm temerarii sint & præsumptuosi, qui veritatem istam firmiter credunt, & tamen vel ad momentum, aut ictum oculi, vitam lethalis noxæ consciam, vivere audent. Sed quid dixi temeritatem, aut præsumptionem? præfractam debebam dicere audaciam, aut potiùs cæcitatem, omni rationis sensu destitutam, id quod in præsentiarum promitto demonstrandum.

Vos mentes Anglicæ, Custodes eorum, qui me auisculant; Vos Sancti DEI, sub hujus undequaque regie Basilicæ Aris conditi, Vos ego non hac dumtaxat horâ, sed quoties suggestum conscendero, supplex invoeco, ut, quod de lingua mea promittere mihi non possum, pondus, momentum & efficaciam verbis meis concilietis. Tu vero cum primis Magna virgo, Verbi Divini vera Genitrix, quod ardentissimo desiderio conceptum, sæcundo è sinu in totius mundi salutem peperisti, Verbumque absconditum, nostrisque antea sensibus inaccessum, tractandum manibus, & oculis usurpandum subjecisti,

cisti. Tu mihi Virgo illabere, ut Verbum illud Divinum omni cum reverentia tractem, nec profanis verborum formulis contaminem, nec jocosa faceti sermonis ignominia adulteratum corumpam, nec exoticarum interpretationum fucō & falsitate pervertam, aut intorqueam, sed tam purum ac limpdatum in auditorum corda transfundam, quale ex Virgineis viscerum Tuorum adytis primò egressum est. Nulla certè spe alià suffultus compareo, quàm vivacissimā favoris Tui fiduciā: Tu mentem illustra, Tu linguam dirige, Tu membrorum & gestuum compositionem rege, Tu pondus eloquentiæ adde, ut in DEI laudem & gloriam, & populorum salutem cedat, mihi verò in meritorum potiùs incrementum, quàm in perditionis aeternæ materiam convertatur.

II. Humanus animus, Natura magisterio ita solet esse comparatus, ut cum se in gravi aliquo discrimine constitutum videt, trepidè de remedio circumspectat, non verò velut sui securus acquiescat: videre id est in navigio Jonæ, qui licet inter tonitruorum fremitus, & furorem turbinum, velut sui ac præsentis periculi oblitus, profundo sopori indulgeret, reliqui tamen omnes, aut clamabant, aut gemebant, aut consultabant, aut laborabant, ut imminente naufragio se subducerent: *Homo enim*, ut ait D. Thomas, *magis inclinatus est ad timorem, quo mala fugit, quàm ad audaciam, quâ mala invadit.* Doctrinam hanc verissimam esse experimur, cum de periculis temporalibus agitur, quæ minus

terribilia, minusque atrocia sunt; fallit tamen, cum agitur de periculo aeterno, quòd, cum irreparabile damnum inferat, est omni alio terribilius: in hoc, inquam, solo discrimine quis crederet? mortales ut plurimum sibi magis fidunt, nec illud magnoperè timeant, sed spernunt, non fugiunt, sed spontè se ingerunt. Et quid tandem, O peccatores amarissimi! quid vobis de statu vestro videtur? perspectum vobis est, quod eodem temporis puncto, quo vel mente, vel linguâ, vel opere consummâstis scelus, jam intortum sit contra vos fulmen horribile damnationis aeternæ, neque opus sit magno molimine, vel laborioso processu, ut executioni ocyùs mandetur; ardent enim jam flammæ illæ in extinguibiles, in quibus aeternitate totâ jacebitis: *ignis succensus est in furore meo*, vox DEI est, *super vos ardebit*: parata jam sunt tormenta; prompti adstant tortores; quid ergo executionem moratur? nil aliud sanè, quàm ut rumpatur filum illud, quod vos supra apertum inferni hiatus suspensos tenet, *super puteum abyssi.* Et vos in hoc rerum articulo timoris omnis expertes, cænam cum gustu sumere, amicè colloqui, festivis salibus ac jocis indulgere, & ad profundum vos somnum componere potestis? an non hæc est temeritas intoleranda? respondete, obsecro! filum vitæ vos etiamnum sustinet, non difsiteor, idque forsitan robustum adhuc & ætatem ferens; sed quid si caducum, detritum & consumptum sit? cur ergo, amabo, in æquali utrinque incertitudine, illam potiùs partem

Abulens.
in Matt.
c. 18. q.
27.

Jerem.
15. 14.

Apoç.
9.

eligitis, quæ vos in spem animat, tanto conjunctam periculo? cur non alteram, quæ timorem vobis injicit tam salutarem?

III. Sed quid ergo æqualem dixi incertitudinem? cravi. Quid enim, obsecro, est, quod vel momentum vitæ adpromittere possit? an lapis Bezoar, à solis ortu petitus? an liquati uniones? an aurum potabile? an succi & Julepia gemmata? remedia sanè, quæ sola invenit ambitio, ut nec mori quidem absque luxu liceat: quàm innumera è contrario, quàm varia & quàm efficacia sunt instrumenta, quibus mors vestra accelerari, & vita omni momento abrumpi possit? blandiebantur sibi veteres, & credebant intra Ternarii numerum Parcas confringi, sed fabulæ hujus falsitatem detexit Seneca, qui illas innumerabiles esse docebat: *Eripere vitam nemo non homini potest.* Aspiciete, quotquot terrarum orbis continet creaturas, omnes Parca sunt, stricto ferro armatae, omnes aptæ & habiles ad occidendum: quanquam nec opus est, Libitinam peregrinè adventantem præstolari, in nobis ipsis sicarios & homicidas nutrimus; uti ferrum rubiginem sibi suam, lignum crucem; & pannus tineam generat, quæ consummantur, sic homo sensim sine sensu suam sibi mortem accelerat, nec id animadvertit miser: ut accidisse legimus famoso illi prioris sæculi Belli Duci, Caldoro nomine, qui cum rara felicitate ex mille mortis periculis ad septuagesimum quintum ætatis annum evasisset, campo lætus sui que securus inambulans gloriaba-

tur, pari se etiamnum corporis robore valere, paræque animi vires experiri, qualem se viginti quinque annorum juvenem meminisset: subitâ autem apoplexiâ tactus, gloriari simul & vivere desit, relicto posteris salubri documento, relicto postis salubri & ignarus eorum, quæ intus & in seipso geruntur. Si hæc ita sunt, quæ tandem ratione, Auditores, in tanta, tamque formidanda vitæ incertitudine, vel ad certum oculi vitam cum lethali noxâ conscientiam vivere audeatis? hæccine cura animæ vestræ? hoc pretium, & æstimatio ultimi finis vestri? hæccine sollicitudo felicitatis vestræ? scire ac nosse, vos stare in margine præcipitij, & in mediis periculis versari, nec tamen moveri, aut expergisci? Mirantur meritò plurimi, quomodo Elias Propheta, furentis, ac potentissimæ Reginæ persecutione jactatus, in aperta campi planitie somno indulgere potuerit, *Proiecit se, & obdormivit.* Hoc ego minimè admiror: numquid enim palam erat, fuisse sanctum? poterat ergo tuto dormire. Obstupesco potiùs, dormire potuisse Saulem, dormire Holofernem, dormire Sisaram, quantumvis tentorii umbrâ contactos: quid enim his spei superesse potest, si per insidias incauti obruantur & pereant? & tamen, faxint superi! ut ne eorum casus diebus singulis inter Christi affeclas renoventur: Infinitus est eorum numerus, qui noxâ lethali polluti somno se credunt, nec attendunt ad gravissima vitæ pericula, quæ occupare illos subitò possunt, ne scilicet aut sanguinis exstantis

In Theb.
A. 1.

3. Reg.
19. 5.

tis

tis profluvio, aut cordis deliquio, aut catarrho suffocati, aut venenati animalculi mori exhalent animas, & moriantur; & isti dormire, ac clausâ nictaro palpebrâ securè possint, vel ad momentum? O stoliditas infinita! O stulticia immensa.

Memoria proditum est, certas inveniri belluas in regione Africæ, Oryges dictas, tauris silvestribus haud multum absumiles, tam stolidæ sui suarumque virium fiducia, ut, cum in venatorum retiâ & plagas incidisse se vident, dormire præsumant, neque vel equorum hinnitu, vel infesto canum latratu turbari, aut excitari se sinant, ut maturè se laqueis expediant, & fugâ sibi consulant. An non hæc est stulta ac bruta temeritas? sed tanta omninò, imò major videtur mihi esse audacia peccatorum; & quid dico, videtur? certum id omninò est atque indubitatum: audite, quæso, Isaia oraculum: *Dormierunt in capite omnium viarum, sicut Oryx illaqueatus, pleni indignatione Domini.* Poterâne Propheta melius & efficacius id exprimere? Illi, illi, qui pleni sunt indignatione Domini, illi scelerum consuetudine inveterati, illi, qui injustè ablata, seu fortunæ, seu famæ & honoris bona non restitunt; illi, qui clandestina in sinu fovent odia, qui que vel ex hoc ipso probè nôrunt, se laqueis inferni constrictos, illi, illi quid agunt? quid moliantur? an expectati surgunt? an circumspiciunt sollicitè? an laborant? an fugam meditantur? Illi, inquam, quis credat? dormiunt Orygum instar; *Dormierunt sicut Oryx*

illaqueatus. O rem horrendam! dormierunt sicut Oryx illaqueatus. Fieriine potest, eò temeritatis sanæ mentis hominem prolabi? Et quo sponfore scitis, ô miseri! an non forsitan in vestram perniciem indicta jam sit venatio; an non omnes jam creaturæ in vestrum interitum conjurent; an non solutis jam repagulis, ac capistris infiliant in vos equi infernales, an non jam ruptis loris Tartarei molossi, & vertagi in vos incurrant; & vos interea dormitis? dormitis, inquam, timoris & suspicionis expertes, *in capite omnium viarum;* dormitis non raro, Samsonis instar, in sinu scortorum, & meretricum gremio confo-piti: *dormitis in lectis eburneis & lascivitis.*

IV. Hic autem perpendendum insuper est, Auditores, quòd, si nemo hominum vel unum vitæ momentum sibi possit promittere, (tantus est DEI zelus & rigor, quo plenum sibi & absolute jus temporis, præ omni in ceteras creaturas dominio vendicat) multò minùs promittere id sibi possit, qui peccato obnoxius vivit. Quis enim ignorat, mortem à peccato in mundum introductam? *per peccatum mors;* & hinc peccatum eam sibi potestatem etiamnum constanter retinet, ut mortem acceleret, maturet, & immaturum homini fatum consciscat. Textus sunt sacræ paginæ innumeri, qui hanc veritatem confirmant: *Ne impiè agas vulsum,* intonat Ecclesiastes, *ne moriaris in tempore non tuo.* Noli te in prædam dare vitii; noli vivere tantâ morum libertate, vitæque licentiâ, nec juxta communem par-

miam, de omni herba fasciculum collige, ne moriaris in tempore non tuo *Impium, antequam dies eius impleantur, peribit. Iniqui sublatis sunt ante tempus suum,* verba sunt Iobi. *Qui odit correptionem, minuetur vita,* affirmat Ecclesiasticus. Idem Salomon in Proverbiis ingeminat, & protestatur: *Anni impiorum breviabuntur, cadentque instar labruscæ, citius putridæ quàm maturæ; instar lolij, celerius arefacti quàm adulti. Mentem advertite ad id, quod scelesto Imperatori Anastasio accidit: Indulgebat ille somno, solitis furiarum suarum facibus agitated, quæ in quiete magis importunæ miserum torquebant, nunc umbra horrida, nunc ferali larvâ & phantasmate objecto; cum ecce comparet Persona aspectu terribili, calamum dextrâ, librum lævâ præferens: En, inquit, ob perverfitatem fidei tuæ quatuordecim tibi vitæ annos deleo!* Expergefactus ad hanc vocem Princeps attonitus & tremebundus, dubitabat primum, timere debeat hanc visionem ut oraculam, an risu prosequi, ut somnium: cum paucis inde diebus cælum sudum & serenum in nubes cogi, fulgurare, fremere, fulminare, adstabat Anastasius fatali horrore percitus, nec abs re misero prælagiebat animus, in se hæc fulmina cudi: igitur, malè sibi conscij Caini instar, cursu præpete per palatium vagari, fugamque ex uno in aliud conelave capessere; sed nequicquam: excussum enim subito fulmen, rectâ Anastasium ferit, qui in secreto quodam cubili, velut cuniculus in sua scrobe latitabat, & examinatum prostravit, illustri mortalibus documento, nullam esse laurum, nec regiam, nec Imperialem, quæ caput impium à vibrati fulminis ictu defendere possit, aut liberare. Ecce! anni impiorum breviabuntur. Nolite fidere, Auditores, nolite fidere; quantumvis enim mortem videatis insidentem equo strigoso, pallido & macilento, uti quondam Joanni in deserto Patmos comparuit, armata tamen ingreditur calcariibus, quæ si sonipedi imprimet, ad velocissimum cursum concitabitur. Quæ hæc sint calcaria, nōstis, ut opinor, *Stimulus autem mortis peccatum est,* inclamat Paulus, *stimulus autem mortis peccatum est.* Scio, esse non paucos, qui credant, accelerandæ mortis calcari esse vitæ rigorem, & exercitium poenitentia, atque idè si quem contubernaliū, aut amicorum suorum vident, iniquitatis pabula sibi subtrahere, fugere delicias, & in curam animi studiosius incumbere, illic commiseratione tacti, exclamant: O te alba mentis hominem? ut quid hac inconsultâ vivendi ratione vires atteris, sanitati noces, & mortem acceleras? sed veniam mihi date, Auditores, si acerbius vos increpem, dicamque meliori jure: O vos longè omnium simplicissimos! quibus stimulus mortis tam parùm perspectus est! non sunt jejunia, quæ mortem accelerant, quin potius oppositum promittit Ecclesiasticus. *Qui abstinentes est adjiciet vitam:* Eccles. non sunt corporis castigationes, non silentij rigor, non psalmorum cantus, non lætuli durities; si enim hoc dicamus, surget è tumba redivivus Romual-

Iob. 15.
32.
Iob. 22.
16.

Eccles.
19. 5.
Prov. 10.

Bavon. in
Annal.
Tom. 6.
anni 518.

1. Cor. 5.
19.

Eccles.
37. 34.

mualdus, qui austeris pœnitentiæ operibus in centum annorum spatia vitam extendit, & mendacij vos arguet: idem facerent Hieronymi, Antonij, Arsenij; idem innumeri, & in carnem suam severissimi animadversores Anachoretæ; qui tamen vitam in longiorem protraxerunt ætatem, quàm quivis Lucullorum effeminatissimus. Ah! advertite animos! *stimulus autem mortis peccatum est*, sunt blasphemix, quas plurimi effræni linguæ audaciâ continuò evomunt; sunt furta, sunt doli & fraudes, sunt oppressiones pauperum, sunt Exomologeseos, & sacræ Synaxis sacrilegi abusus: pungentissimus denique mortis accelerandæ stimulus est summa nostra erga DEUM ingratitude, qui nobis vitæ usum precario concessit; est autem omnium gentium moribus ac legibus consentaneum, ut vasallus, qui debitum Dico Domino obsequium negat, de possessione Feudi deiciatur, & locationis utilitate privetur.

De feud.
l. 3. c. 1.

V. Et ò utinam mihi per temporis angustias liceret! quàm libenter omnium ætatum inductione monstrarem vobis, impios ut plurimum de vitæ statione deturbari, morte non solum acceleratâ, ut audivistis, sed etiam penitus improvisa. Verùm ut intrâ septa Divinarum Scripturarum sistamus, evolvite, si lubet, totam earum historiam, & videbitis, neminem eorum qui virtutis ac probitatis famâ celebres sunt, neminem, inquam, fato fortuito periisse, exceptis forsan patientissimi Jobi filiis, quos collapsa domus rudera subito oppresserunt, cytharâ

in luctum, & palatio in tumbam repente commutatis? hoc ipsum tamen infortunium tunc eos oppressisse adverto, dum opiparo convivio lati affidebant, ac providus pater non vanè timebat, ne fortè offensum seelere aliquo Numen irritarent, probè gnarus, numquam juventutem magis, quàm inter symposia commaculari. Quod si verò in illos mentem reflexistis, quos consumata justitia conspicuos fecit, si Abrahamum, si Aaronem, si Isaacum, Iacobum, Josephum, Josuam, Samuelem: Moysem, Mathiam, Tobiam, vel iis similes producimus, patebit perspicuè, omnes & singulos intra lectuli sui cortinas, quietâ morte perfunctos. E contrario, si uno saltem oculi ictu impios obiter considerabitis, ò quàm miserè illos periisse deprehendetis? hunc aquarum vorticibus haustum, illum flammis in cineres redactum, alios à bestiis disceptos, aut mille aliis atque insolitis modis extinctos, obitu eò magis miserabili, quò fuit minùs prævisus, *Quomodo facti sunt in desolationem*, exclamat attonitus Propheta Regius, *subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam!* Morte subitanâ raptus interiit superbus Pharaò, cum numerosissimo exercitu gurgite Erythraeo absorptus, morte improvisâ sublatis sunt helluones illi, qui ollas carniùm, & Ægypti cacabos anhelabant; pari fato celsère temerarij illi calumniatores, qui fictis criminatibus terram populo Israëlítico à DEO promissam proscindebant; pari morte improvisò malitiam suam lacerunt plurimi

Psal.
72. 19.

rimi

rimi alij, quorum longum catalogum sacra pagina texit, quique omnes subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam.

Neque tamen ea, quæ dixi ita accipi volo, Auditores, quasi soli impii horrendo illo mortis genere, quod subitaneum appellamus, moriantur: palmarius foret hic error, cum DEUS impiorum supplicii ipsos etiam non raro Sanctos subjiciat: vel ut virtutem eorum periclitetur, vel ut eos à levium peccatorum scoria purget, vel ne quis credere possit, justorum mercedem intra angustos hujus vitæ terminos absolvi. Id tamen asseverare ausim, si quam evidentia sacrarum litterarum testimonia fidem merentur, longè frequentius morte repentinâ perire impios, quàm justos: percipite verba Salomonis horrore plena, *Viro, qui corripientem durâ cervicè contemnit, repentinus ei superveniet interitus.* Neque defunt rationes à naturæ lumine petite, quæ hanc veritatem confirmant; sæpenuerò enim, qui vitiiis dediti sunt, mortem sibi præmaturam vitæ intemperantiâ, aut voracitatis ingluvie accersunt; sæpè corpus effrenatâ libidine debilitant, ac meliores spiritus pestumant; sæpè indomiti oris libertate ac maledicentiâ inimicos sibi generant, in lusu rixas suscitant, rivalium in se odia concitant, sæpè nimitâ fallacium promissionum facilitate, sæpè tacitis latentis invidiæ stimulis, aut rodentibus ambitionis curis, aut alio eorum vitiorum genere valetudinem lædunt; ab his omnibus periculis immunes ac liberi sunt justii, quibus teste

Apostolo: *Omnia cooperantur in bonum*, dum ipse poenitentia usus, & quod in affectus animi tenent dominium, ac passionum subjugatio, illos non raro omni efficacius pharmaco servat à morte. Ut hoc familiari vobis exemplo declarem, persuasum vobis sit, DEUM non aliter agere cum hominibus, quàm agi solet cum arboribus cædis; hæ enim cum vel in fabricam serinij cujusdam, aut contabulandum musæum, aut sculpendam statuam destinantur, studiosè attenditur, an maturæ sint, an solidæ, an tempus cadendo sic opportunum, quod lunâ crescente fieri usuvenit; hac totâ curâ supersedetur, si ligna non alium in usum cadantur, quàm ut ardeant, tum enim verò nulla temporis habetur ratio, omnis hora convenit ad securim applicandam. Et verò peccatores obstinati, quæ ligna sunt? numquid ad incendia destinata? quis hoc ignorat? *excidentur, & in ignem mittentur: caduntur ergo omni horâ absque temporis delictu, ad quid enim tantæ cautela? ad quid tanta circumspèctio? non est respectus morti eorum, nec est qui eam observet!*

VI. Cùm ergo idiolum vobis accidere possit, o peccatores unice dilecti! ut sine tam miserando periculis, vosque mors subito occupet, aut profundo immersos somno, aut lusu distractos, aut quavis alia animi relaxatione distentos, an non denuò fateri necesse est, summam esse temeritatem, ac extremam demeritiam, vel ad momentum vivere reum noxæ lethalis? Et quod, quæso, securitatis pignus habetis,

Prov.
29.1.

Luc.
3.9.

Psal.
72.4.

DIE MERCURII CINERUM.

ris? quis suo vos chirographo certos reddidit? quis suam vobis fidem subarrhavit, mitius vobiscum agendum, quam actum est cum tantis aliis? qui *discunt in bonis dies suos*, augendo scelus scelere, & peccatorum suorum pondere depressi, *in puncto ad inferna descendunt*? An fortè DEUS privilegio speciali fatalem vobis horam revelavit? an saltem spondit, misurum se mortem, non furis instar lancis incedentem pedibus, sed cursoris instar aut veredarij, qui inflato eminus cornu monet, ut adventanti aperiatur? aut quid tandem est, quod vos reddit audaces? *Cur quasi de certo extollitur*, dico vobis attonitus cum S. Gregorio, *cujus vita sub pœna incertitudinis tenetur*? Viri Ninivitarum, intellecto urbis suæ intra quadraginta dies excidio, illicò plenam terroribus penitentiam egerunt, vestiti cilicio, & cinere conspersi capita, non expectato Regis imperio vel edicto, in cuius notitiam, ut aularum mos est, feralis nuntij fama omnium ultimò penetravit, sive animum sibi nemo sumeret, tam tristia denuntiandi, si ve accessus ad Regem Prophetæ non pateret, seu metu exanimati cives, ac de sua solùm salute solliciti, Regis periculo parùm moverentur: unde ergo tanta penitentiae celeritas, Auditores? nõnne probè noverant, quadraginta adhuc dierum spatium & moras sibi concedi? *Ahuc quadraginta dies*. Cur ergo non solenne peccatoribus *cras, cras* sibi mutud occinuerunt? cur non dixerunt: præstolemur paululum, & genio tantisper indulgamus: placando Deo

R. P. Segneri *Quadragesimale.*

multis horis opus non est, momentum temporis sufficit; unicus contriti cordis actus, cum quadragimæ diei aurora illucescet, salutem nostram in tuto collocabit. Ita dicere poterant & epulas hilariter continuare, si mentæ forsitan tunc assidebant, vel ludum absolvere, cui tunc fortè vacabant. Sed fingite, hoc fecisse, quale vestrum esset super hoc factò judicium? an non vobis temerarij viderentur, præsumptuosi, protervi, indigni veniâ, quam modò in promptitudinis suæ præmium obtinuerunt?

Sed stultius longè agitis, O Peccatores! Ninivitarum saltem quadraginta dierum moram sibi poterant spondere, velut terminum decretorium ad penitentiam concessum, & ubi major erat securitas, minor fuisset temeritas, etsi diutius aliquanto in peccatis harere, & penitentiam differre statuissent. Sed vos nec de tantillo vitæ spatio securi estis: *nescitis quando tem-
pus sit*, ait Christus; forsitan excidium corporis vestri jam imminet: forsitan hachebdomade, hachorâ, hoc momento? mors enim semper ense & arcu armata incedit: *gladium suum vibravit,
arcum suum intendit*: gladio ferit senes decrepitos, arcu persequitur juvenes, qui superbi fugam meditantur, & in ea confidunt: quis ergo excusationis locus vobis superest, si brevissimam licet temporis moram inutiliter elabi permittatis? quid enim dicetis? quid respondebitis, quam excusatione periculosissima vestra temeritatis prætendetis? Nempe accidit vobis, quod falconi, quem venator nunquam tanta facilitate suo insidentem pugno con-

B

tineret

Conc.
Triid. Ses.
14.

Tob. 21.
13.

Matth.
13. 13.

Pf. 7. 13.

tineret, nisi oculos eidem obnuberet; hac, inquam, arte demon vobiscum utitur; clausit nimirum vobis oculos, Auditores, clausit vobis oculos, atque ita à vobis impetrat, quod lubet.

VII. Unicam effugij rimam patere vobis video, si ducatis, nescire vos quidem, brevissime an longa futura sit vitæ vestræ tela, sperare tamen vos longam adhuc annorum ac vitæ seriem, nec deesse plurimorum peccatorum exempla, qui per hæc omnia recensita pericula ad extremum usque senium eluctati, ac tandem felici ac tranquillâ mortè defuncti sunt: parem ergo fortem & vos expectare potius velle, quàm ut aliorum interitum anxie formidatis. Sed parcius ista, obsecro! si enim sic loquimini, oblitos vos proditis illius, quod præ manibus habemus. Nunquid de anima nobis negotium est de anima, inquam, vestra? & quidem de anima unica? de anima immortali? de anima, cujus jactura est irreparabilis? & de hac anima vos tam temerè & tam projectè ratiocinamini? ah *memento, memento*, ingemino vobis cum S. Chrysostomo, *memento, quod de anima loqueris!* hanc enim tam parvi facitis, ut incerto eventui committendam putetis? sed feliciter, dicetis, res cedere potest. Demùm id fieri posse; sed quid, si secus fiat? respondete, obsecro, auditores, quid, si secus fiat? Quod in caducis & terrenis negotiis dubiæ quandoque aleæ vos exponatis, non obfisto; veniam etiam fortassis meremini, quod bona fortuna, honorem, atque ipsam corporis sanitate

temerè prostituatis; hæc enim omnia bona sunt instar mercium, quæ postquam ex metu naufragij præcipiti nimirum consilio in mare projectæ sunt, extrahi & recuperari post jacturam possunt. Sed alia longè est animæ conditio, & aliud pretium, quia animæ jactura æterna est, & remedium non admittit: quis ergo non videt, summè temerarium esse, qui in animæ negotio non est cautissimus?

VIII. Et verò, & mentis inopiam! quid humanæ spei aut lucri est, cui non major adhibeatur cautela, quàm illi, quod æternum est. Hadrianus Imperator Oraculo doctus inaudijt, exitiale esse Dominatoribus Romæ, Euphratem trajicere; & ecce spontè suâ Persis Armeniam restituit, Assyriam ac Mesopotamiam universam à Trajano prius subjugatas cessit, & ne forte Regni negotia cum cogerent, per ominosâs & infaustas Euphratis undas transfretare, ad ejus litora terminum Romano fixit Imperio. Sed quid ex antiquorum factis veritatis hujus testimonia laboriosè conquirò? cum passim suppetant obviam, domestica & quotidiana: vos ipsos appello! in componendis domus & familia negotiis, levissimi non rarè momenti, quantâ circumspectione & cautelâ proceditis? si morbus aliquis vos lecto affigit, nequaquam Medicos accersere negligitis, esto, fieri possit, ut absque eorum operâ convalescat. Si in militiam eundum, & cum hoste confliendum, testamenti tabulas sollicitè conscribitis, esto, quod salvi forsitan & incolumes redituri sitis. Si mutuum amico datis, num soli illius fidei, ab-

*Intro-
pius 1.8.*

que

que alia cautione confiditis? nonne Tobiam imitamini, qui à Gabelo, quantumvis integro, fideli, ingenuo, syngrapham nihilominus poposcit? *argenti pondus dedit sub chirographa.* Si semina terræ credenda sunt, diem aptissimam eligitis, si lis coram iudice contestanda, expertissimum causarum patronum exquiritis, si mercatura vacandum, probatissimos commercij socios indagatis. Verbo, non est ullum negotium, in quo vos dubiæ sorti vicissitudini exponatis, cum certa ac tuta suppetunt media, cur ergo negotium ponderis & momenti maximi, quale est negotium æternitatis, cur illud eventui committitis? cumque nunc animi noxas seriâ penituntine delere possitis, cur dubias moras trahitis, atque incertam futuri temporis horam expectatis? Ah Christiani, mihi credite, hæc temeritas captum meum excedit, cogorque attonitus exclamare cum S. Chrysostomo? *Incertis ergo eventibus Teipsum committis? incertis ergo eventibus teipsum committis? nec litem, nec depositum, nec spem minimam lucelli incerto casui relinquitis, & relinquere animam audetis? Obstupescite Cæli, & admiratione defixi stare Cœlites ad tam protervæ temeritatis facinus, & audaciæ monstrum, quo horribilius Orbis non alit: Quis audivit talia horribilia, qua fecit nimis Virgo Israël?*

Ierem.
18.13.

XI. Hæc ipsa tamen temeritas veniam mereretur, si ullum saltem notabile emolumentum secum traheret: in omni humano negotio vim suam semper obtinuit receptissima Appia-

ni sententia, *summa dementia est, ob res leves discrimen ingens subire;* hoc enim haud aliud foret, quam hamo aureo piscari, cuius jacturam vilis præda minimè compensat: colonus multò sementis modios telluri credit; nummularius ingens argenti pondus sorti aut cambio exponit; qui lites tractant in foro, grandem non raro summam in honoraria expendunt, idque rectè omnino & sapienter, quia magnitudo lucri sperati pretium jacturæ multum excedit; nec ullus unquam navarchus fuit tam demens, qui extremas peteret Indias, luctaretur cum Austris & decertaret cum Aquilonibus, ut loco velleris aurei nil nisi navim sabulo & arenâ oneratam referret. Vos autem Christiani, quid agitis? quo lucro, quo fructu tam grandibus periculis vos exponitis? appendite, quæso, in statera voluptatem, quam ex flagitiis hauritis, & miseriam, quæ certò vos manet, si in iisdem moriemini; quis æquus rerum arbiter præponderare illam censebit? sed est, o vos mors improvisa non occupet; succedat vobis ad votum voluptas una venerea, aut injustè accumulatum argentum, aut obtentus honor, aut vindicta satiatæ; si autem aliquando moriemini, si moriemini, inquam, nunquid illic descendendum ad Orcum, & risus brevis infinitorum sæculorum ludæ lugendus est? Nunquid ergo brevissimam voluptatulæ usuram æternæ miserix impendio emendam censeatis?

Ah vos iniquos rerum æstimatores, omnisque rationis expertes! *Menda-*

ces filij hominum in stateris. Itane corrupto vestro iudicio bona caduca, fugitiva, frivola ac vana, malis aeternum duraturis antecellant? quis unquam etiam in domo falsarii bilancem tam mendacem ac dolosam invenit? Et hanc, credo, subesse causam, cur sacer textus non dicat, *mendaces statera in filiis hominum, sed mendaces filij hominum in stateris*, vos enim estis, qui rectæ rationis æquilibrium corrumpitis, & gravissimarum rationum momenta violenter deprimitis; *Ipsi fuerunt rebelles lumini*, teste Jobo.

Iob. 24.
13.

Ier. 37. 8.

X. Itaque per JESU Christi amorem & viscera vos obtestor. *Nolite decipere animas vestras*, expergiscimini aliquando, & sapite; excitare sopitum vel extinctum rationis vestra lumen, & fructum, quem ex periculoso vestro statu colligitis, serio considerate. Si lucrum periculo majus esse prehenderitis, ridete ac exhibilate, quæ dixisti autem absque ulla comparatione inferius agnosceris, per animam vestram vos obtestor, respicite; ne aliquando cum afflictissimo Jeremia serò lamentari cogamini, *Venatione ceperunt me, quasi avem, inimici mei gratis.*

Thren.
30. 52.

Loquitur hic Propheteta in persona peccatoris, & erubescit, similem se fuisse aviculæ, ab aucupe miserè deceptæ; & quo tandem illicio? *Gratis, gratis omnino, unius milij grano inescatæ: venatione ceperunt me, quasi avem, inimici mei gratis.* Ah Christiani! num vos quoque de horum numero esse desideratis? quid enim sunt terrena bona omnia, malo æterno, in quod vos peccando induitis, etiam

minimo comparata? nil nisi granum milii, imò ne hoc quidem; & vos ob spem lucri tantilli insidiatores vestros ultro sequimini, ut ab iis illaqueati & constricti pereatis æternum? *O praesumptio nequissima! unde creata es?* ^{Ecl. 37} ^{3.} Ecceat mihi dicere cum Ecclesiastico: sed vox me deficit, ad detestandam audaciam, tam insolitam, tam projectam; unde stupore defixus conquiesco, neque aliud superesse video, quam ut eandem attonitus obstupescam.

PARS ALTERA.

XI. SI, ut hæcenus ostendimus homini, qui pulveris instar omni flatu venti dissipari potest, summæ temeritati vertitur, vel ad momentum vivere reum peccati mortalis, quid vos in vestri defensionem, hodiernâ luce profaretis? qui in his animi sordibus non ad momentum, diem, hebdomadam, menses, sed annos integros hæretis? *diebus innumeris*, ut Jeremias loquitur. An hoc ad prudentiæ regulam, an ad rectæ rationis leges? edicite, quæ vel verisimilis spes aut ratio ab æternæ damnationis metu vos absolvit? *Nemo se tuò diu periculis offerret tam crebris potest*, ait Seneca: & causam subnectit: *quem sapè transi casus, seorsim aliquando invenit.* Semel effugere decipulam, nec illâ stringi; semel vitæ illabi virgulis, nec inharere; semel gustare toxicum, nec perire, non usque adeò magni operis est; accidit id nonnunquam, aut benignâ cœli protectione, aut rarò fortuna favore, cum autem non perire, qui venena instar aquæ haurit; illum non inha-

Ierem. 2.

Her. fur.
lib. 2.
sec. 2.

tere

rere; qui in viscum velut in flores temere involat; illum non cadere, qui in precipitiis choreas agit, & saltitat, velut solidam basi subnixus, candido rarius est corvo, & monstro proximum. Si ergo infrunita audacia est, vel semel ac per momentum, damnationis periculo se exponere, quid de illo sentendum, qui tamdiu huic discrimini sponte inhaeret, ut longè plures dies evidentis periculi, quam probabilis alicuius securitatis numerare possit?

Curiosa quaestio Christianos inter agitur, pluresne salvi fiant, an damnentur? Ego tantae litis arbiter non sum, & si, id decidere, meorum partium foret in mitem potius sententiam propenderem, diceremque majorem esse inter Catholicos Electorum numerum, quam reproborum: in quam opinionem video plurimos, tam modernos quam veteres Theologos conspirare; neminem autem omnium scio, qui asserat, majorem partem eorum, qui peccandi consuetudine laborant, salvari: oppositum enim tenent Gregorij, Augustini, Ambrosij, Hieronymi, celeberrimi inter Ecclesiae Doctores Quatuorviri; certè Hieronymus in hunc modum aperte loquitur: *Vix de centum millibus hominum, quorum mala fuit semper vita, meretur à DEO habere Indulgentiam unus.* Nec quisquam hoc admiretur; talis enim ut plurimum moritur homo, qualis vixit: succisa arbor in quam partem labitur? nonne in illam, in qua inclinatur, sive ad dextram, sive ad laevam? qui vitam ducunt scelestam, semper ad sinistram propendent; succisi

ergo mortis falce, nunquid ad dextram cum iustis cadent? certè necesse foret, ut in eo articulo gratia tam vehementer allaberetur & afflaret, quae furiosissimi instar turbinis, impetu prodigioso in partem oppositam eos intorqueret. Sed quis unquam tam felix fuit, ut talis illi gratia concederetur? *vix de centum millibus unus.* An non ergo insana temeritatis vos reos constituitis, dum periculosissimum illum statum sponte eligitis, ubi verosimilius est, vos damnatis quam beatis aggregandos? quin etiam plures in eo salvi fierent, pauciores damnarentur, an non iustissime timendum vobis esset, ne ex horum potius quem illo numero futuri litis? quanto igitur horrore vos concuti oportet, cum indubitato constat, pauciores salvari, perire plurimos?

XII. Arnulphus Flandriae Comes acutissimis calculi doloribus laborabat, cumque medici non minus, quam chyrurgi, adhibitis frustra mitioribus remediis ad sectionem animum adiecissent, ille tam acerbae cure periculum alieno in corpore fieri petijt: inventi tunc erant viginti, qui eodem morbo laborarunt, qui que lithotomiam eorundem chirurgorum manu sustinuerant, tam felici successu, ut non nisi unicus inde mortuus sit. Reversi igitur alacres, ad sectionem forti animo tolerandam Comitem animabant, sed ille, audito vel unius infortupio, in quo artis magisterium defecerat, pallore suffusus, atque animo concidens ingeminavit: *Ecquis è vobis securum me reddet, meque à sorte miseri hujus incurrendam*

Gregor. l.
25. in Iob
cap. 2.
August.
de verb.
& fals.
poenit. c.
17.
Ambros.
ad hort.
ad pavit.
Hier. re-
lat. ad
Euseb. in
Epist. ad
Damas.

dâ absolvet? sicque unius magis interitu timidus quam novemdecim salute securus, tam periculosa vitam alicui commisiturum se negavit. Jam frangite, Auditores, ex hoc infirmorum numero, non unum tantum mortuum & novemdecim sanatos, sed e contrario novemdecim mortuos, & sanatum unicum: quid prudentissimum Principem in eo articulo responsurum fuisse arbitramini? nunquid & Archiatros & Chyrurgos, velut audaces & temerarios, à se cum stomacho repulisset? num unius fortunato successu allectus, tam periculosum sectionis remedium admisisset? Ah Christiani! hæc, quæ in corporis cura temeritas videri merito possit, hæc ipsissima est, quam vos in animæ vestra negotio committitis: Ecce enim sollicitè clamat ac monet D. Hieronymus, ex eorum numero, qui habitudinem scelerum contraxerunt, non dicam è viginti, aut triginta, sed nec è centum millibus unicum salvari, *Sic de centum millibus unus*: & tamen, quis credat? vos ob unius felicem sortem animosos; non autem ob nonaginta novem millium, nongentorum, nonaginta novem infortunium timidus ac cautos fieri video. Duodecim erant Josepho fratres, ad alimenta ex Ægypto asportanda profecti, & cum vel unicum vinculis constringendum esse perciperent, ad unum omnes præ mastitia tabescebant. Duodecim erant discipuli, ultimæ à Christo cœnæ admoti, & tamen cum unicum perfidum, & proditorem fore audirent, omnes expalluerunt. Vobis autem perspicissimum est, plurimos eorum, qui vitam

vestra similem ducunt, æternum damnandos, & tamen non trepidatis, metumque omnem securi excutitis. Hem verissimum, quod de peccatoribus pronuntiavit Jobus: *Dedit ei DEUS locum penitentia, & ille abutitur eo in superbiam!* O fastum! O superbiam! sperare, se fore fortunatissimum illum unicum, qui in tanta plurimorum strage sit futurus superstes, novo privilegio tutus, qui que in Paradisi quondam patria non sine prodigio possit digito monstrari, & dici: *hic est: tamquam qui evaserit: verba sunt Ecclesiastici, tamquam qui evaserit in die belli.* Unde quæso evasit? ex *stici 40, 7* conflictu prælij, & intereptione universali. Indulgete mihi obsecro, ut ad Christi pedes abjectus sensum animi mei effundam & liberè aperiam.

XIII. Jesu mi! unde tanta audacia accrevit animis hominum? quis tanto illos stupore fecit obrigescere? quis reddidit improvidos aded, & inconsultos? forsan tantum voluptatis hauriunt ex Tui offensâ, ut nihili faciant omne damnum, modò tibi displiceant? O quis me docebit modum, saniora illis consilia inspirandi, tam noxium errorem eximendi, tuæque voluntati eos integrè subjiciendi? *Vine, ut illos obtester in omni patientia.* *2. Tim. 4.2.* obtestabor. Vis illos admoneam? admonebo. Illos terream? terrebo. In illos severus invehar, & increpem illos *ad Tit. 1. durè & increpabo.* Ecce ad nutum *13.* adsto: impera, & factum puta; *Omnia quæ precipies mihi, ego loquar,* Omnia, Omnia. Acclamationes non cupio, applausus non desidero, sed Tibi uni placere. Forsan hic erit postremus vi-

ta mea, & quadraginta dierum labor. Ecce cinere aspersus caput, ac tota vobis contentione inelamo vobis. Pœnitentiam, popule mi; Pœnitentiam! Ah tandem mollitiem obscenam abjicite, odia inveterata radicibus tollite, scelus & flagitium animo dolenti deplorate. Heu obedire renuitis? Cineres, cineres appello, quibus vertices

vestri adhuc albescunt; nunquid æqualiter eos video dispersos supra flamentem pariter, & canam cesariem? His ergo causam relinquo decidendam; ipsi judicent, ipsi decernant, an ulla major possit esse temeritas, quam se mortalem fateri, & vitam vivere, vel ad momentum ream culpæ lethalis.

SERMO SECVNDVS.

DIE JOVIS POST CINERES.

Audiens autem IESVS miratus est, & sequentibus se dixit, non inveni tantam fidem in Israel.

Matt. 8.

Iuisquis hodiernam Christi admirationem non obstupescit, stupidum sanè se manifestat, & hebetem, ut qui claris argumentis prodit, se mente non assequi, quid sit sapientiam infinitam aliquid admirari. Et quis tandem, animadvertito Auditores! quis actus ille magnus virtutis erat, ex quo tantos sibi conciliavit applausus Centurio? an ille forsitan ad Christi conspectum, velut magni exercituum Domini subditus obsequiosus, subjectam sibi militiam stitit? an inclinata in humum vexilla, & inversas demisit lanceas? an tympanorum festivo sonitu, & tubis harmonicis eisdem acclamavit? an erexit aras? dedicavit simulachra? victimas immola-

vit? an lauros fronti suæ ereptas ad ejusdem pedes projecit? an spolia illi & trophæa venerabundus prostravit? ea velut meritissimo victoriarum Domino in votum consecraturus? quid ergo tandem fecit? Ecce hoc unicum Tantum confidit Christi potentia, ut crederet, etiam longis distantem spatiis servo sanitatem redditurum, si vel unius verbuli pignus in ejus salutem deponeret: *Tantum dico verbo, & sanabitur puer meus.* Et hac de causa prorumpat Christus in excessus admirationis tam insolitos? tantis Centurionem encomiis mactet? tanto honore condecoret, ut & jurejurando interposito (quid majus dici potest?) ejus merita extollat? *Amen dico vobis,* confirmetque Autoritate suâ sacrosanctâ, ac Jurisjurandi Religione, non invenisse se intra omnes, quàm latè patet